

Служба „Преса и
информация“

Съд на Европейския съюз
ПРЕССЪОБЩЕНИЕ № 114/13
Люксембург, 24 септември 2013 г.

Решение по дело C-221/11
Leyla Ecem Demirkan/Bundesrepublik Deutschland

Турските граждани нямат право да влизат без визи на територията на държава — членка на ЕС, за да им бъдат предоставяни определени услуги

Допълнителният протокол към Споразумението за асоцииране ЕИО—Турция допуска след влизането му в сила да се въвежда задължение за притежаване на виза, за да може да се получават предоставяни услуги

През 1963 г. Турция и Европейската икономическа общност, както и нейните държави членки сключват Споразумение за асоцииране¹, което има за цел да подпомага постоянното и балансирано укрепване на търговските и икономически отношения между договарящите страни с оглед на подобряване на жизнения стандарт на турския народ и улесняване впоследствие на присъединяването на Република Турция към Общността. Споразумението предвижда по-специално, че договарящите страни се ръководят от разпоредбите на Договора за ЕИО относно свободното предоставяне на услуги между държавите членки, за да се премахнат всякакви ограничения на този принцип, които съществуват между договарящите страни.

Подписаният през 1970 г. допълнителен протокол към това споразумение², съдържа клауза „standstill“, която забранява на договарящите страни да въвеждат нови ограничения на свободното предоставяне на услуги, считано от влизането на протокола в сила.

След като германските власти отказват да ѝ издадат виза, за да посети доведения си баща, живеещ в Германия, г-ца Demirkan, турска гражданка, се позовава на клаузата „standstill“ пред германските съдилища. Според г-ца Demirkan тази клауза забранява въвеждането на нови ограничения, каквото е задължението за притежаване на виза, не единствено по отношение на лицата, които възнамеряват да *предоставят* услуги (право на свободно предоставяне на услуги, наричано „активно“)³, но също и по отношение на лицата, които възнамеряват да *им бъдат* предоставяни определени услуги (право на свободно предоставяне на услуги, наричано „пасивно“). Г-ца Demirkan твърди, че тъй като посещенията на член от семейството ѝ в Германия предполага възможността да получи определени услуги в тази държава, г-ца Demirkan трябва да бъде считана за потенциален получател на услуги. Освен това към датата на влизане в сила на Допълнителния протокол по отношение на Германия, а именно през 1973 г., германското право не е изисквало турските граждани да притежават виза за посещения на членове от техните семейства в Германия. Следователно в резултат на клаузата „standstill“ общото задължение за

¹ Подписано на 12 септември 1963 г. в Анкара и сключено, одобрено и утвърдено от името на Общността с Решение 64/732/ЕИО на Съвета от 23 декември 1963 година (ОВ 217, 1964 г., стр. 3685; Специално издание на български език, 2007 г., глава 11, том 1, стр. 10).

² Подписан на 23 ноември 1970 г. в Брюксел и сключен, одобрен и утвърден от името на Общността с Регламент (ЕИО) № 2760/72 на Съвета от 19 декември 1972 година (ОВ L 293, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 11, том 1, стр. 37).

³ Съдът вече е признал, че клаузата „standstill“ не допуска, считано от датата на влизане в сила на Допълнителния протокол, да се въвежда изискване за притежаване на виза, за да се позволи на турски граждани да влязат на територията на дадена държава членка с цел да предоставят в нея услуги за сметка на установено в Турция предприятие, след като към тази дата такава виза не е била изисквана (Решение на Съда от 19 февруари 2009 г. по дело *Soysal u Savatli*, C-228/06).

притежаване на виза, въведено впоследствие от Германия за турските граждани през 1980 г.⁴, не можело да бъде приложено по отношение на г-ца Demirkan.

Oberverwaltungsgericht Berlin-Brandenburg (Върховен административен съд, Берлин-Бранденбург, Германия), сезиран като въззивна инстанция по настоящото дело, иска от Съда да поясни обхвата на клаузата „standstill“.

С постановеното днес решение Съдът приема, че понятието „свобода на предоставяне на услуги“, съдържащо се в клаузата „standstill“ от Допълнителния протокол, не обхваща пасивното право на свободно предоставяне на услуги, тоест свободата на турските граждани, получатели на услуги, да отидат в дадена държава, където да им бъдат предоставяни определени услуги.

Съдът припомня, че свободното предоставяне на услуги, гарантирано от Договорите за Съюза на гражданите на държавите членки, а следователно и на гражданите на Съюза, не обхваща единствено активното право на свободно предоставяне на услуги, но и пасивното право на свободно предоставяне на услуги, признатото от Съда в Решение по дело *Luisi u Carbone* от 1984 г.⁵ като необходимо допълнение на първото. Така гражданите на Съюза, които отиват в друга държава с намерение да получат в нея определени услуги или тъй като имат възможност да получават там такива услуги — каквито са туристите или пациентите, — се ползват от закрилата на пасивното право на свободно предоставяне на услуги. Тази закрила се основава на целта, състояща се в установяване на вътрешен пазар, разбран като пространство без вътрешни граници, в което се премахват всички препятствия, които са пречка за установяването на такъв пазар.

Поради съществените различия между целите и контекста на Договорите за Съюза, от една страна, и Споразумението за асоцииране, както и неговия Допълнителен протокол, от друга, обаче тълкуването на понятието за свободно предоставяне на услуги, което Съдът дава през 1984 г. с оглед на Договорите за Съюза — в смисъл, че това понятие включва пасивното право на свободно предоставяне на услуги, — не може да бъде поддържано по отношение на клаузата „standstill“.

В действителност, за разлика от Договорите за Съюза, асоциирането ЕИО—Турция преследва изключително икономически цели, като Споразумението за асоцииране и неговият допълнителен протокол по същество имат за цел да благоприятстват икономическото развитие на Турция. Споразумението за асоцииране няма за предмет развитието на икономическите свободи, позволяващо на общо основание свободното движение на хората, което да е съпоставимо със свободното движение на хората, приложимото съгласно Договорите за Съюза по отношение на гражданите на Съюза. Освен това Съдът посочва, че Съветът за асоцииране, който съгласно Допълнителния протокол определя календарния график и правилата за постепенното премахване на ограниченията на свободното предоставяне на услуги, до този момент не е приел никакви мерки, позволяващи да се установи съществен напредък при реализацията на тази свобода. В допълнение, не са налице доказателства в подкрепа на довода, че при подписването на Споразумението за асоцииране и Допълнителния протокол, тоест съответно 21 години и 14 години преди произнасянето на Решението по дело *Luisi u Carbone*, договарящите страни са разбирали свободата на предоставяне на услуги като включваща пасивното право на свободно предоставяне на услуги.

ЗАБЕЛЕЖКА: Преюдициалното запитване позволява на юрисдикциите на държавите членки в рамките на спор, с който са сезирани, да се обърнат към Съда с въпрос относно тълкуването на правото на Съюза или валидността на акт на Съюза. Съдът не решава националния спор.

⁴ Следва да се отбележи, че от 2001 г. правото на Съюза също предвижда задължение за турските граждани да притежават виза; вж. Регламент (ЕО) № 539/2001 на Съвета от 15 март 2001 година за определяне на третите страни, чиито граждани трябва да притежават виза, когато преминават външните граници на държавите членки, както и тези, чиито граждани са освободени от това изискване (ОВ L 81, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 3, стр. 97 и поправка в ОВ L 194, 26.7.2011 г., стр. 39).

⁵ Решение на Съда от 31 януари 1984 г. по дело *Luisi u Carbone* ([286/82](#) и [26/83](#)).

Националната юрисдикция трябва да се произнесе по делото в съответствие с решението на Съда. Това решение обвързва по същия начин останалите национални юрисдикции, когато са сезирани с подобен въпрос.

Неофициален документ, предназначен за медиите, който не обвързва Съда.

[Пълният текст](#) на съдебното решение е публикуван на уебсайта CURIA в деня на обявяването.

За допълнителна информация се свържете с Илияна Пальова ☎ (+352) 4303 3708.

Кадри от обявяването на решението са достъпни на „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106.